

Лесняк-Ігліньська Наталія Юрївна

*аспірант Львівського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України
ORCID: 0000-0003-2212-9553
e-mail: era.lesnyak @gmail.com*

Куйбіда Василь Степанович

*доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри регіонального
управління, місцевого самоврядування та управління містом
Національної академії державного управління при Президентові України
ORCID: 0000-0001-7564-4706,
e-mail: kuybida58@gmail.com*

**ПРОЦЕДУРА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗАХВОРЮВАННЯ НА COVID-19
МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО БЕЗПЕКИ ПРАЦІ**

Розглянуто основні положення норм чинного законодавства щодо розслідування випадків захворювання на COVID-19 медичних працівників у контексті реалізації державної політики щодо безпеки праці, проаналізовано сучасний стан вітчизняного державного регулювання у цій сфері, досліджено його організаційно-правові механізми, а також запропоновано пріоритетні напрями удосконалення процедури розслідування гострих професійних захворювань.

Ключові слова: державна політика; безпека праці; COVID-19; професійні захворювання; медичні працівники.

Постановка проблеми. Забезпечення прав працівників на безпечне робоче середовище, пріоритет їх життя і здоров'я упродовж виробничої діяльності є основною метою реалізації державної політики України щодо безпеки праці.

Однак в умовах пандемії, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, підвищується ризик зараження працівників медичних установ, насамперед тих, що безпосередньо контактують із хворими.

Так, за даними Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ України), за період від початку пандемії до 31 грудня 2020 р. в Україні зафіксовано 1064479 випадків захворювання на коронавірусну хворобу COVID-19. Станом на 31 грудня 2020 р. за добу зафіксовано 9432 нових лабораторно підтверджених випадків захворювання на коронавірусну хворобу COVID-19, з них 446 випадків – захворювання медпрацівників [1].

Доцільно зазначити, що лабораторно підтверджені випадки інфікування COVID-19 медичних та інших працівників, що пов'язані з виконанням

професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження на COVID-19 (надання медичної допомоги хворим на інфекційні хвороби, роботи з живими збудниками та в осередках інфекційних хвороб, дезінфекційні заходи тощо), розслідуються як випадки гострого професійного захворювання відповідно до вимог Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 337 від 17.04.2019 р. (далі – Порядок розслідування) [2].

Протягом 9 місяців 2020 р. випадки інфікування COVID-19 медичних та інших працівників, роботи яких пов'язані з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження, зумовили зростання кількості повідомлень про нещасні випадки/гострі професійні захворювання у 3,7 раза, порівняно з аналогічним періодом 2019 р. Зокрема, за 9 місяців 2020 р. зареєстровано 11591 повідомлення про нещасний випадок/гостре професійне захворювання медичних працівників, що становить 71,2% від загальної кількості таких повідомлень [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження основних причин виникнення виробничого травматизму, аналізу його стану та наслідків відображено у працях дослідників: А. Деньгіна, Ю. Кундієва, О. Боднарчука та інших. Дослідники В. Авер'янов, Г. Астапова, Г. Атаманчук, В. Бакуменко присвятили свої роботи питанням теорії і практики формування та реалізації державної політики. Вирішення актуальних питань розробки методик моніторингу стану охорони праці в Україні певною мірою висвітлено у працях вітчизняних дослідників: В. Афанасьєва, Г. Гогіташвілі, А. Амоші та інших. Водночас треба зазначити, що питання розслідування випадків захворювання на COVID-19 медичних працівників не досліджувалося, з огляду на його новизну.

Виокремлення невіршених раніше частин загальної проблеми. З початку пандемії до 26 лютого 2021 р. Фондом соціального страхування України отримано 40593 повідомлення про клінічно підтвержені випадки захворювання працівників закладів охорони здоров'я на COVID-19, з яких розслідування завершено щодо 15936 випадків. У 65% від загальної кількості розслідування гострих професійних захворювань працівників закладів охорони здоров'я на COVID-19 не закінчено через відсутність необхідних матеріалів епідеміологічного розслідування (висновків та діагнозу щодо гострого професійного захворювання), які є необхідними для завершення процедури розслідування гострого професійного захворювання на COVID-19 [4].

Метою статті є аналіз сучасного стану вітчизняного державного регулювання розслідування випадків захворювання на COVID-19 медичних працівників у контексті реалізації державної політики щодо безпеки праці, дослідження його організаційно-правових механізмів та окреслення напрямів їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України та Держпраці, лабораторно підтверджені випадки інфікування COVID-19 медичних та інших працівників, що пов'язані з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження на COVID-19, розслідуються як випадки гострого професійного захворювання відповідно до вимог Порядку розслідування, який визначає процедуру його проведення [5].

Порядком розслідування передбачено три типи розслідування гострих професійних захворювань, а саме:

1) спеціальне розслідування – йому підлягають гострі професійні захворювання, що призвели до тяжких чи смертельних наслідків, та групові гострі професійні захворювання; проводиться протягом 15 робочих днів (із можливістю продовження його строку до отримання відповідних висновків у разі виникнення потреби в проведенні лабораторних досліджень, експертизи, випробувань, а також додаткових пояснень від осіб, причетних до гострого професійного захворювання) комісією зі спеціального розслідування, утвореною наказом Держпраці або її територіального органу;

2) розслідування (загальне) – щодо гострих професійних захворювань, які не підлягають спеціальному розслідуванню; проводиться протягом 5 робочих днів (із можливістю продовження його строку до отримання відповідних висновків, матеріалів, відповідей, пояснень тощо у разі необхідності проведення лабораторних досліджень, експертизи, випробувань, а також судово-гістологічної та судово-токсикологічної експертизи для встановлення обставин і причин настання гострого професійного захворювання) комісією з розслідування випадку гострого професійного захворювання працівника, утвореною наказом роботодавця;

3) розслідування гострого професійного захворювання COVID-19, спричиненого коронавірусом SARS-CoV-2, що призвело до смертельного наслідку – йому підлягають випадки смерті медичних працівників державних і комунальних закладів охорони здоров'я, що надають первинну, екстрену, а також у стаціонарних умовах вторинну (спеціалізовану) і третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу пацієнтам із гострою респіраторною хворобою COVID-19, унаслідок інфікування коронавірусом SARS-CoV-2 під час виконання професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження збудниками інфекційних хвороб; проводиться протягом 5 робочих днів (із можливістю продовження його строку, але не більше ніж на 10 робочих днів у разі необхідності проведення лабораторних досліджень, медичних експертиз для встановлення обставин і причин настання смерті медичного працівника) комісією, утвореною керівником закладу охорони здоров'я, в якому працював медичний працівник [6].

Проведенню будь-якого з перелічених вище типів розслідування передують:

– екстрене повідомлення про звернення потерпілого з посиланням на гостре професійне захворювання (згідно з додатком 1 до Порядку

розслідування), яке заклад охорони здоров'я зобов'язаний передати: підприємству (установі, організації), де працює потерпілий або на якому він виконував роботу; територіальному органу Держпраці за місцем настання гострого професійного захворювання; робочому органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування за місцем настання гострого професійного захворювання;

– повідомлення роботодавця про гостре професійне захворювання (згідно з додатком 2 до Порядку розслідування), яке він зобов'язаний надіслати територіальному органу Держпраці за місцем настання гострого професійного захворювання; робочому органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування за місцем настання гострого професійного захворювання; керівникові первинної організації профспілки незалежно від членства потерпілого в профспілці, а у разі відсутності профспілки – уповноваженій найманими працівниками особі з питань охорони праці; уповноваженому органу чи наглядовій раді підприємства (у разі її утворення); керівникові підприємства (установи, організації), на території якого сталися нещасний випадок та/або гостре професійне захворювання (отруєння), якщо потерпілий є працівником іншого підприємства (установи, організації).

Склад комісії з розслідування визначено пунктами 13, 15, 142 Порядку розслідування та залежить від виду розслідування, а саме:

1. До складу спеціальної комісії (спеціальне розслідування) належать: посадова особа Держпраці та/або її територіального органу (голова комісії); представник робочого органу Фонду соціального страхування; представник уповноваженого органу чи наглядової ради підприємства (у разі її утворення) або місцевої держадміністрації чи органу місцевого самоврядування у разі, коли зазначений орган відсутній; керівник (спеціаліст) служби охорони праці підприємства (установи, організації) або посадова особа, на яку роботодавцем покладено виконання функцій із охорони праці, а у разі її відсутності – представник роботодавця; представник первинної організації профспілки, членом якої є постраждалий (у разі її відсутності – уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці); представник профспілкового органу вищого рівня або територіального профоб'єднання; представник місцевої держадміністрації або органу місцевого самоврядування у разі, коли гостре професійне захворювання виникло в осіб, які провадять незалежну професійну діяльність; лікар з гігієни праці територіального органу Держпраці; посадові особи органів Держпродспоживслужби, Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) (у разі потреби та за відповідним погодженням); представники іншого підприємства (установи, організації) – у разі настання гострого професійного захворювання на території такого підприємства; посадові особи Держпраці та/або її територіального органу за галузевим напрямом – у разі потреби.

2. До складу комісії з розслідування гострого професійного захворювання (загальне розслідування) належать: керівник (спеціаліст) служби охорони праці або посадова особа, на яку роботодавцем покладено виконання функцій із охорони праці (голова комісії); представник робочого органу Фонду соціального страхування; представник первинної організації профспілки (у разі її відсутності – уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці); лікар з гігієни праці територіального органу Держпраці; інші представники підприємства (установи, організації), посадові особи органів Держпродспоживслужби, ДСНС (у разі потреби та за відповідним погодженням). До складу комісії не може належати безпосередній керівник потерпілого.

3. До складу комісії з розслідування гострого професійного захворювання COVID-19, спричиненого коронавірусом SARS-CoV-2, що призвело до смертельного наслідку, належать представники закладу охорони здоров'я: керівник (спеціаліст) служби охорони праці або посадова особа, на яку керівником закладу охорони здоров'я покладено виконання функцій з охорони праці (голова комісії); посадова особа, відповідальна за організацію лікувального процесу; представник кадрової служби; представник фінансово-економічної служби; представник юридичної служби; представник первинної організації профспілки, представником якої був медичний працівник, що помер внаслідок інфікування (у разі її відсутності – уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці).

Зважаючи на викладене вище, вбачається наявність правової колізії при визначенні типу розслідування гострого професійного захворювання та формування відповідної комісії для його проведення у випадку смерті медичного працівника внаслідок інфікування коронавірусом SARS-CoV-2, оскільки такий випадок одночасно є однією з підстав для проведення спеціального розслідування.

У випадку встановлення комісією факту інфікування працівника під час виконання професійних обов'язків, гостре професійне захворювання визнається пов'язаним із виробництвом, а у разі відсутності зв'язку інфікування працівника з виконанням ним професійних обов'язків – не пов'язаним із виробництвом. Ухвалення рішення комісії щодо визнання гострого професійного захворювання пов'язаним чи не пов'язаним із виробництвом передбачено шляхом голосування простою більшістю голосів.

У контексті зазначеного вище важливими є наявність чи відсутність посади працівника лікувального закладу у Переліку посад медичних та інших працівників, що безпосередньо зайняті у ліквідації епідемії та здійсненні заходів із запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та лікування пацієнтів із випадками гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, затвердженому Наказом МОЗ України № 1604 від 15.07.2020 р. [7].

За результатами розслідування (зокрема спеціального розслідування чи розслідування гострого професійного захворювання COVID-19, спричиненого коронавірусом SARS-CoV-2, що призвело до смертельного наслідку) комісія зобов'язана скласти акт за формою Н-1 (згідно з додатком 11 до Порядку розслідування), що підлягає затвердженню роботодавцем (табл. 1).

Таблиця 1

Алгоритм процедури проведення розслідування гострого професійного захворювання

№ з/п	Послідовність дій	Строк виконання	Виконавець	Отримувач документа
1	2	3	4	5
1	Екстрене повідомлення (про звернення потерпілого з посиленням на гостре професійне захворювання)	Невідкладно (за допомогою засобів зв'язку), а також протягом доби на паперовому носії	Заклад охорони здоров'я, до якого звернувся потерпілий із відповідним посиленням	Територіальні органи виконавчої дирекції Фонду соціального страхування та Держпраці за місцем настання гострого професійного захворювання, роботодавець
2	Повідомлення роботодавця	Не пізніше двох годин із моменту отримання та не пізніше наступного робочого дня на паперовому носії	Роботодавець	Територіальні органи виконавчої дирекції Фонду соціального страхування та Держпраці за місцем настання гострого професійного захворювання
3	Наказ про утворення комісії з розслідування гострого професійного захворювання	Не пізніше наступного робочого дня після отримання інформації про гостре професійне захворювання	Роботодавець При утворенні спеціальної комісії – Держпраці або її територіальні органи	–
4	Проведення розслідування, залежно від його типу:			
а)	Проведення розслідування гострого професійного захворювання	Протягом п'яти робочих днів із моменту створення комісії	Комісія з розслідування гострого професійного захворювання	–
б)	Проведення спеціального розслідування	Протягом 15 робочих днів із моменту створення комісії	Комісія зі спеціального розслідування	–
в)				

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
	Проведення розслідування гострого професійного захворювання COVID-19, спричиненого коронавірусом SARS-CoV-2, що призвело до смертельного наслідку	Протягом п'яти робочих днів із моменту створення комісії	Комісія з розслідування гострого професійного захворювання COVID-19, спричиненого коронавірусом SARS-CoV-2, що призвело до смертельного наслідку	–
5	Лист на продовження терміну розслідування (у разі виникнення потреби у проведенні лабораторних досліджень, експертизи, випробувань для встановлення обставин і причин настання)	На п'ятий робочий день із моменту створення комісії	Голова комісії з розслідування гострого професійного захворювання чи голова комісії з розслідування гострого професійного захворювання COVID-19, спричиненого коронавірусом SARS-CoV-2, що призвело до смертельного наслідку	–
6	Складання акту за формою Н-1	Після завершення розслідування	Комісія з розслідування гострого професійного захворювання	–
7	Розгляд матеріалів розслідування та затвердження акту за формою Н-1	Протягом двох днів із моменту складання акту за формою Н-1	Роботодавець	–
8	Наказ про вжиття запропонованих комісією (спеціальною комісією) заходів для запобігання виникненню подібних гострих професійних захворювань	Протягом двох днів після затвердження акту за формою Н-1	Роботодавець	–
9	Друкування, тиражування та формування необхідної кількості копій матеріалів розслідування (спеціального розслідування) разом із актами за формою Н-1, їх прошиття та нумерація	Протягом п'яти робочих днів після затвердження актів за формою Н-1	Роботодавець	–

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5
10	Надсилання матеріалів розслідування	Протягом трьох днів після формування	Роботодавець	Територіальний орган Держпраці за місцем настання гострого професійного захворювання; робочий орган Фонду за місцем реєстрації підприємства (установи, організації); лікар-профпатолог за місцезнаходженням підприємства (установи, організації), їх об'єктів, на яких сталося гостре професійне захворювання (отруєння)

Важливо зазначити, що завдання розслідування гострого професійного захворювання полягають, зокрема, у: визначенні відповідності умов праці та її безпеки вимогам законодавства про охорону праці; з'ясуванні обставин та причинно-наслідкового зв'язку між гострим професійним захворюванням та виконанням професійних обов'язків потерпілим.

Проте Порядок розслідування не регламентує процедури віднесення захворювання до гострого професійного, а лише вказує на обставини, підтверджені висновком закладу охорони здоров'я, за яких воно могло виникнути.

Водночас Порядком розслідування передбачено процедуру встановлення зв'язку хронічного захворювання (отруєння) з умовами праці працівника згідно з його вимогами та Переліком професійних захворювань, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 1662 від 08.11.2000 р. (далі – Перелік професійних захворювань), лікарсько-експертною комісією високоспеціалізованого профпатологічного закладу охорони здоров'я, склад якої затверджує керівник такого закладу [8].

Постанову Кабінету Міністрів України № 394 від 13.05.2020 р., розділ V Переліку професійних захворювань, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1662 від 08.11.2000 р., доповнено пунктом 4 “Гостра респіраторна хвороба COVID-19, спричинена коронавірусом SARS-CoV-2 (U07.1 2019- nCoV)” [9]. Окрім того, небезпечними та шкідливими речовинами і виробничими факторами, вплив яких може спричинити професійне

захворювання на COVID-19, зазначено контакт із інфекційними хворими, інфікованими матеріалами чи переносниками захворювань, а до переліку робіт та виробництв, на яких можливе виникнення цього професійного захворювання, зараховано роботу медичних та інших працівників, що безпосередньо зайняті у ліквідації епідемії та здійсненні заходів із запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та лікування пацієнтів із випадками гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Перелік професійних захворювань, відповідно до Інструкції про його застосування, є основним документом, яким потрібно керуватися при встановленні діагнозу професійного захворювання, зв'язку його з виконуваною роботою або професією [10]. Так, відповідно до пунктів 5, 7 цієї ж інструкції, діагноз гострого професійного захворювання (інтоксикації), що виникає на виробництві, встановлюється лікарем будь-якого лікувально-профілактичного закладу після обов'язкової консультації з профпатологом та лікарем з гігієни праці; а при захворюваннях інфекційного походження (вірусний гепатит, бруцельоз, сибірська виразка, кліщовий енцефаліт тощо) діагноз устанавлюється лікарем-інфекціоністом та профпатологом із урахуванням епідеміологічного розслідування.

Відповідно до ст. 36 Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб" від 06.04.2000 р., усі епідемії та спалахи інфекційних хвороб підлягають епідеміологічному розслідуванню з метою встановлення причин їх виникнення, факторів передачі інфекції, визначення меж осередків інфекційних хвороб та масштабів поширення епідемії чи спалаху інфекційної хвороби, вжиття заходів щодо їх локалізації та ліквідації, а також виявлення осіб, винних у виникненні епідемії чи спалаху інфекційної хвороби [11]. Порядок проведення епідеміологічного розслідування епідемій та спалахів інфекційних хвороб встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Однак, станом на сьогодні, в Україні відсутній нормативно-правовий акт, що визначає порядок проведення епідеміологічного розслідування епідемій та спалахів інфекційних хвороб. Натомість, для оформлення результатів епідеміологічного обстеження, застосовується форма облікової статистичної документації 350/о "Карта епідеміологічного обстеження вогнища інфекційного захворювання", затверджена наказом МОЗ України № 160 від 11.07.2000 р.

Висновки і перспективи подальших розвідок. З огляду на викладене вище, за результатами проведення розслідування гострого професійного захворювання, що відображено належним чином у акті розслідування гострого професійного захворювання за формою Н-1, потерпілими від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, можуть бути визнані медичні працівники, які у межах своїх посадових обов'язків, із дотриманням правил охорони праці та техніки безпеки, відповідно до наказу керівника закладу охорони здоров'я, безпосередньо надавали медичну допомогу хворим на COVID-19, працювали із збудником COVID-19 або брали участь у

дезінфекційних заходах за умови дотримання ними правил інфекційного контролю та використання засобів індивідуального захисту.

Оскільки акт розслідування гострого професійного захворювання складається винятково на підставі епідеміологічного розслідування випадку інфікування медичного працівника та висновку лікаря-інфекціоніста та профпатолога щодо встановлення зв'язку гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 з професійною діяльністю, потребує нормативного врегулювання:

1. Процедура проведення епідеміологічного розслідування епідемій та спалахів інфекційних хвороб.

2. Деталізація процедури розслідування гострого професійного захворювання, зокрема в частині:

– надіслання екстреного повідомлення та повідомлення роботодавця про гостре професійне захворювання, а саме – лише після встановлення відповідного діагнозу гострого професійного захворювання;

– розмежування повноважень та конкретизації умов (критеріїв) формування комісії зі спеціального розслідування (до компетенції якої належить розслідування смертельних, таких, що спричинили важкі наслідки, та групових гострих професійних захворювань) та комісії з розслідування гострого професійного захворювання COVID-19, спричиненого коронавірусом SARS-CoV-2, що призвело до смертельного наслідку.

Отже, реалізація державної політики щодо безпеки праці вимагає концептуального підходу до нормотворчого процесу та зумовлює необхідність подальших наукових розвідок.

Список використаної літератури

1. Оперативна довідка про основні показники захворюваності на COVID-19 в Україні. URL : <https://cloud.phc.org.ua/index.php/s/L26pPBzdq8t8yRA?path=%2F2020.12> (дата звернення: 26.01.2021).

2. Роз'яснення щодо розслідування випадків ГРВІ (коронавірусної інфекції) COVID-19 у медичних та інших працівників, що пов'язані з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження на COVID-19. URL : <https://dsp.gov.ua/roz-iasnennia-shchodo-rozsliduvannia-vypadkiv-hrvi-koronavirusnoi-infektsii-covid-19-u-medychnykh-ta-inshykh-pratsivnykiv-shcho-pov-iazani-z-vykonanniam-profesiinykh-obov-iazkiv-v-umovakh-pidvyshcheno/> (дата звернення: 26.01.2021).

3. Профілактика за 9 місяців 2020 року. URL : <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/971992> (дата звернення: 26.01.2021).

4. 77% нещасних випадків на виробництві стаються в галузі охорони здоров'я. URL : <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/973227> (дата звернення: 08.01.2021).

5. Лист МОЗ України № 05.1-08/9247/2-20 від 06.04.2020 р та те ж роз'яснення Держпраці щодо розслідування випадків ГРВІ (коронавірусної інфекції) COVID-19 № 2480/1/3.5-20 від 07.04.2020 р. URL : https://www.en.gov.ua/upload/file/dodatok_2_ta_3_do_lista_rozysnennya_derzhprac_ta_mozu_po_koronav_rusu_2.pdf (дата звернення: 26.01.2021).

6. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві : Постанова Кабінету Міністрів України № 337 від 17.04.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.01.2021).

7. Про затвердження Переліку посад медичних та інших працівників, що безпосередньо зайняті у ліквідації епідемії та здійсненні заходів із запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та лікування пацієнтів із випадками гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1604 від 15.07.2020 р. URL : <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-15072020-1604-pro-zatverdzhennja-pereliku-posad-medichnih-ta-inshih-pracivnikiv-scho-bezposeredno-zajnjati-u-likvidacii-epidemii-ta-zdijsnenni-zahodiv-iz-zapobigannja-poshirennju-gostroji-respiratornoi-hvorobi-covid-19> (дата звернення: 26.01.2021).

8. Про затвердження Переліку професійних захворювань : Постанова Кабінету Міністрів України № 1662 від 08.11.2000 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1662-2000-p#Text> (дата звернення: 26.01.2021).

9. Про внесення зміни до переліку професійних захворювань : Постанова Кабінету Міністрів України № 394 від 13.05.2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/394-2020-p#Text> (дата звернення: 26.01.2021).

10. Про затвердження Інструкції про застосування переліку професійних захворювань : Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Академії медичних наук України, Міністерства праці та соціальної політики України № 374/68/338 від 29.12.2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0068-01#Text> (дата звернення: 26.01.2021).

11. Про захист населення від інфекційних хвороб : Закон України від 06.04.2000 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14#Text> (дата звернення: 26.01.2020).

Статтю подано: 29.01.2021

Статтю схвалено: 25.03.2021

Lesnyak-Ihlińska Nataliya Yuriivna

PhD student, Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

ORCID: 0000-0003-2212-9553

e-mail: era.lesnyak@gmail.com

Kuibida Vasyl Stepanovych

Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Regional Governance, Local Self-Governance and City Management of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

ORCID: 0000-0001-7564-4706

e-mail: kuybida58@gmail.com

**INVESTIGATION OF COVID-19 DISEASES OF MEDICAL WORKERS
IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTING THE STATE POLICY
ON OCCUPATIONAL SAFETY**

Problem setting. Ensuring the rights of workers to a safe working environment, the priority of their lives and health during their professional activity is the main goal of the state policy of Ukraine on occupational safety.

However, in a pandemic, due to the significant spread of acute respiratory COVID-19 disease caused by the coronavirus SARS-CoV-2, the risk of infection of health care workers, especially those in direct contact with patients, is very high.

According to the Center for Public Health of the Ministry of Health of Ukraine, for the period from the beginning of the pandemic to January 26, 2021, 1197,107 cases of coronavirus COVID-19 were recorded in Ukraine. As of January 26, 2021, 2,779 new laboratory-confirmed cases of coronavirus COVID-19 disease were recorded, of which 175 cases are those of medical workers.

During the first 9 months of 2020, cases of infection with COVID-19 by medical and other workers whose work is related to the performance of professional duties in conditions of increased risk of infection, led to an increase in the number of reports of accidents/acute occupational diseases by 3.7 times, compared to the same period in 2019. In particular, for 9 months of 2020, 11,591 reports of accidents/acute occupational diseases of medical workers were registered, which is 71.2% of the total number of such reports.

Recent research and publications analysis. The study of the main causes of occupational injuries, analysis of its state and consequences is reflected in the works of such researchers as A. Dengin, Y. Kundiev, O. Bodnarchuk and others. Researchers V. Averyanov, G. Astapova, G. Atamanchuk, V. Bakumenko devoted their work to the theory and practice of forming and implementing public policy. The solution of topical issues of the development of methods of monitoring the state of labor protection in Ukraine, to one degree or another, is covered in the works of the following domestic researchers: V. Afanasyev, G. Gogitashvili, A. Amoshi, and others. At the same time, it should be noted that the issue of investigating cases of COVID-19 disease of the healthcare professionals has not been investigated yet due to its novelty.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. The paper objective is to analyze the theoretical and methodological approaches to investigating cases of COVID-19 disease among medical workers in the context of implementing the state policy on occupational safety.

Paper main body. Following the recommendations of the Ministry of Health of Ukraine and the State Labor Service, laboratory-confirmed cases of COVID-19 infection of medical and other workers associated with the performance of professional duties in conditions of increased risk of COVID-19 infection are investigated as cases of acute occupational disease under the requirements of the Procedure for investigating and accounting of accidents, occupational diseases and accidents at work, approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 17, 2019, № 337 (hereinafter the Procedure of Investigation), which determines the procedure for holding the investigation and accounting of accidents, occupational diseases and accidents at work.

The Procedure of Investigation provides three types of investigation of acute occupational diseases: special investigation, investigation (general), investigation of acute occupational COVID-19 disease caused by coronavirus SARS-CoV-2, which led to a fatal outcome.

Conducting any of the above types of investigation is preceded by:

– emergency notification of the victim's appeal about an acute occupational disease (according to Annex 1 to the Procedure of Investigation);

– notification of the employer about an acute occupational disease (according to Annex 2 to the Procedure of Investigation).

The investigation commission's composition is determined by items 13, 15, 142 of the Procedure of Investigation and depends on the type of investigation. If the commission

establishes the employee's infection during the performance of professional duties, an acute occupational disease is recognized as related to production.

In the context of the above-mentioned, it is important that a medical staff member is or is not included in the "List of positions of medical and other staff directly involved in the epidemic and measures to prevent the spread of acute respiratory COVID-19 disease caused by coronavirus SARS-CoV-2, and treatment of patients with cases of acute respiratory COVID-19 disease caused by coronavirus SARS-CoV-2", approved by the Order of the Ministry of Health of Ukraine of July 15, 2020, №1604.

By the investigation results, the commission is obliged to draw up an act on the form H-1 (according to Annex 11 to the Procedure of Investigation), which is subject to approval by the employer.

The tasks of the investigation of acute occupational disease are, in particular, to determine the compliance of working conditions and safety with the requirements of labour protection legislation, clarifying the circumstances and the causal link between the acute occupational disease and the performance of professional duties of the victim.

The Investigation Procedure does not regulate the procedure for classifying the disease as acute occupational but regulates the procedure for linking chronic disease (poisoning) with the working conditions of the employee by his requirements and the List of Occupational Diseases approved by the Cabinet of Ministers of November 8, 2000, № 1662.

The list of occupational diseases, in accordance with the Instructions for its use is the main document that should be followed when diagnosing an occupational disease, its connection with the work or profession. The diagnosis of an acute occupational disease that occurs at work is established by a doctor of any treatment and prevention facility after mandatory consultation with an occupational pathologist and an occupational health doctor; and in diseases of infectious origin – the diagnosis is established by an infectious disease doctor and occupational pathologist, taking into account the epidemiological investigation.

There is no legal act in Ukraine that determines the procedure for conducting an epidemiological investigation. Instead, for registration of results of the epidemiological inspection, the form of the accounting statistical documentation 350/o "Map of epidemiological inspection of the centre of an infectious disease" approved by the Order of the Ministry of Health of Ukraine of July 11, 2000, № 160 is applied.

Conclusions of the research and prospects for further studies. According to the results of the investigation of acute occupational disease, which is duly reflected in the act of investigation of acute occupational disease in the form of H-1, victims of acute respiratory COVID-19 disease caused by coronavirus SARS-CoV-2 may be recognized as medical workers, who within the limits of their official duties, in compliance with the rules of labour protection and safety, following the order of the head of the health care institution, have directly provided medical care to patients with COVID-19, have worked with the pathogen COVID-19 or participated in disinfection measures in the conditions of compliance with the rules of infection control and the use of personal protective equipment.

Since the act of investigation of acute occupational disease is made solely based on the epidemiological investigation of the case of infection of a health worker and the conclusion of an infectious disease specialist and occupational pathologist to establish a connection of acute respiratory COVID-19 disease caused by coronavirus SARS-CoV-2 with the professional activity, there is a need in legal regulating of:

1. Procedure for conducting an epidemiological investigation of epidemics and outbreaks of infectious diseases;

2. Detailing the procedure for the investigation of acute occupational disease, in particular in the following part:

– sending an emergency message and notifying the employer of acute occupational disease, namely – only after the appropriate diagnosis of acute occupational disease;

– delimitation of powers and specification of conditions (criteria) for the formation of a commission of special investigation (whose competence includes the investigation of fatalities that caused serious consequences and group acute occupational diseases) and the commission of investigation of acute occupational COVID-19 disease caused by coronavirus 2 SARS-CoV, which led to a fatal outcome.

Thus, implementing the state policy on occupational safety requires a conceptual approach to the rule-making process and stipulates the necessity for further scientific research.

Key words: state policy; occupational safety; COVID-19; occupational diseases; medical workers.

References

1. *Operativna dovidka pro osnovni pokaznyky zakhvoriuvanosti na COVID-19 v Ukraini.* (2020). URL : <https://cloud.phc.org.ua/index.php/s/L26pPBzdq8t8yRA?path=%2F2020.12> [in Ukrainian].

2. *Roziasnennia shchodo rozsliduvannia vypadkiv HRVI (koronavirusnoi infektsii) COVID-19 u medychnykh ta inshykh pratsivnykiv, shcho poviazani z vykonanniam profesiinykh обов'язkiv v umovakh pidvyshchenoho ryzyku zarazhennia na COVID-19.* (2021). URL : <https://dsp.gov.ua/roz-iasnennia-shchodo-rozsliduvannia-vypadkiv-hrvi-koronavirusnoi-infektsii-covid-19-u-medychnykh-ta-inshykh-pratsivnykiv-shcho-pov-iazani-z-vykonanniam-profesiinykh-obov-iazkiv-v-umovakh-pidvyshcheno> [in Ukrainian].

3. *Profilaktyka za 9 misiatsiv 2020 roku.* (2021). URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/971992> [in Ukrainian].

4. *77% neshchasnykh vypadkiv na vyrobnytstvi staiutsia v haluzi okhorony zdorovia.* (2021). URL : <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/973227> [in Ukrainian].

5. *Lyst MOZ Ukrainy № 05.1-08/9247/2-20 vid 06.04.2020r ta roziasnennia Derzhpratsi shchodo rozsliduvannia vypadkiv HRVI (koronavirusnoi infektsii) COVID-19 № 2480/1/3.5-20 vid 07.04.2020.* (2020). URL : https://www.en.gov.ua/upload/file/dodatok_2_ta_3_do_lista_roziasnennya_derzhprac_ta_mozu_po_koronav_rusu_2.pdf [in Ukrainian].

6. *Pro zatverdzhennia Poriadku rozsliduvannia ta obliku neshchasnykh vypadkiv, profesiinykh zakhvoriuvan ta avarii na vyrobnytstvi. № 337.* (2019). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

7. *Pro zatverdzhennia Pereliku posad medychnykh ta inshykh pratsivnykiv, shcho bezposeredno zainiati u likvidatsii epidemii ta zdiisnenni zakhodiv iz zapobihannia poshyrenniu hostroi respiratornoi khvoroby COVID-19, sprychynenoi koronavirusom SARS-CoV-2, ta likuvannia patsientiv iz vypadkamy hostroi respiratornoi khvoroby COVID-19, sprychynenoi koronavirusom SARS-CoV-2. № 1604.* (2020) [in Ukrainian].

8. *Pro zatverdzhennia Pereliku profesiinykh zakhvoriuvan. № 1662.* (2000) [in Ukrainian].

9. Pro vnesennia zminy do pereliku profesiinykh zakhvoriuvan. № 394. (2020) [in Ukrainian].

10. Pro zatverdzhennia Instruksii pro zastosuvannia pereliku profesiinykh zakhvoriuvan. № 374/68/338. (2000). [in Ukrainian].

11. Pro zakhyst naselennia vid infektsiinykh khvorob. № 1645-III. (2000) [in Ukrainian].

Paper submitted: 29.01.2021

Paper accepted: 25.03.2021

Цитування: Лесняк-Іглінська Н. Ю., Куйбіда В. С. Процедура розслідування захворювання на COVID-19 медичних працівників у контексті реалізації державної політики щодо безпеки праці // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 1(66) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2021. С. 96—110. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.66.2021.233459>).

Citation: Lesniak-Ihlinska, N. Yu., Kuibida, V. S. (2021). Protsedura rozsliduvannia zakhvoriuvannia na COVID-19 medychnykh pratsivnykiv u konteksti realizatsii derzhavnoi polityky shchodo bezpeky pratsi. *Efficiency of Public Administration*, Issue 1(66), pp. 96-110. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.66.2021.233459>).